

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ

УВАГА: ЗМІЇ

Змії – представники класу плазунів (або рептилій). На Землі їх існує кілька тисяч видів, але в Україні кількість видів плазунів невелика – не більше десяти видів.

У лісах Прикарпаття можна зустріти **гадюку звичайну**, **мідянку**, **вужа** та **веретільницю** (остання власне є безногою ящіркою, а не змією). До середини 60-х років ХХ-го століття в горах зустрічався неотруйний **полоз лісовий** – досить велика змія довжиною до 1м 80 см, але вже тривалий час у нас його немає. До отруйних відносяться гадюка звичайна та мідянка, які мають отруйні залози.

Гадюка звичайна зустрічається на всій території області. Довжина в середньому 75 см. Від інших змій відрізняється трикутною головою з різко вираженим шийним відділом і характерним коричневим або чорним зигзагом вздовж усієї спини. Колір світло-сірий, брунатний або навіть чорний. Живиться дрібними плазунами та ящірками. Єдина із змій Прикарпаття, хто може здійснити отруйний укус.

Мідянка відноситься до родини вужевих і є умовно отруйною, бо не має зубів, як гадюка, а отруйні залози розташовані на піднебінні. Для людини небезпеки не становить, проте досить агресивна. Довжина до 65 см. Колір від сірого до червонувато-бурого. Вздовж спини в 2-4 ряди тягнуться дрібні темні плями, на шиї – дві темні смуги, які зливаються на потилиці. Зустрічається в сухій місцевості на узліссях листяних лісів.

Вуж звичайний. Неотруйна змія. Харчується комахами, слимаками, жабами, ящірками, дрібними гризунами, рідше пташенятами. Довжина до 1 м. Відрізняється від інших змій наявністю двох жовтих цяток з обох боків голови. Колір від темно-сірого до чорного. Не агресивний. Небезпеки для людини не становить. Зустрічається у затінених вологих місцях.

Веретільниця зовні нагадує змію, але насправді є безногою ящіркою. Відчувши себе в небезпеці, вона, як і більшість ящірок, відвертає увагу нападника тим, що відкидає свій хвіст, який згодом відростає. Довжина до 60 см. Від змій відрізняється сухою блискучою шкірою, відсутністю шийного відділу, наявністю повік на очах, нероздвоєним язиком. Малорухлива. Харчується дощовими хробаками та слимаками.

Щорічно на Прикарпатті гадюки кусають десятки людей. Укуси їх болісні, призводять до страждань та розладу життєвих функцій людини, проте майже ніколи не викликають смерті постраждалого.

Для запобігання укусу гадюки:

- ідучи до лісу одягати щільні штани, які заправляти у високе взуття;
- будьте особливо уважні перед тим, як ступати у зарослі ями;
- збираючи гриби чи ягоди користуйтеся палицею, щоб перевіряти зарості;
- не намагайтеся впіймати гадюку або іншу невідому вам змію;
- при ночівлі в полі, лісі уникайте розташування біля колоній мишей-полівок та інших гризунів, опливших брустверів окопів, хащів чагарнику, трухлявих пенеків, дерев з дуплами, біля входу до нори чи печери - улюблених місць полювання гадюк;
  - щільно закривайте вхід до намету, щоб змія не могла туди заповзти;
  - переміщуючись лісом, полем в темний час доби користуйтеся ліхтарем. Світло відлякує змію і допомагає вам її виявити на шляху;
  - вирушаючи на сімейний пікнік, риболовлю, збір грибів чи ягід не політайте провести бесіду з дітьми.

Ознаки укусу гадюки:

- Слід від двох отруйних зубів (рідше одного) у виді кровоточивих ранок, віддалених одна від одної на 1-1,5 см. Укуси неотруйних змій мають зовсім інший вигляд: на шкірі помітна дуга з багатьох дрібних подряпин.
- У місці потрапляння отрути спочатку відчувається сверблячка, через 10-15 хвилин починає розвиватися набряк, пухирці, наповнені рідиною, можливий крововилив. Ці ознаки досягають максимуму через 10-12 год. із моменту укусу. Пульсуючий біль у місці укусу, як правило, незначний. Злегка болючі лімфовузли.
- Інколи захворювання протікає більш тяжко: хворий блідне, відчуває запаморочення, нудоту, страх, можливе (особливо при значних набряках) падіння артеріального тиску і непритомність.
- Проте, вже через 10-15 годин стан потерпілого стабілізується, а приблизно через дві доби починається швидке зменшення набряку. Через 3-10 днів зникають усі зовнішні прояви хвороби.

Після укусу необхідно:

- продезінфікувати ранки (йодом, одеколоном, горілкою і т.п.);
- зняти з ураженої кінцівки обручку, браслети, щільний одяг і взуття;
- по можливості багато пити. В перші 2 години після укусу варто вжити не менше 3-4 літрів рідини (води, молока, німецького солодкого чаю);
- переміститися, якщо є можливість, у прохолодне затінене місце. Здійснювати тривалі переходи у спеку небажано і небезпечно. Краще, якщо вдасться, забезпечити потерпілому повний спокій;
- бажана іммобілізація ураженої кінцівки – для зменшення дренажу отрути лімфатичною системою;
- хворого варто доставити в найближчий лікувальний заклад, де йому нададуть кваліфіковану медичну допомогу і введуть протиправцеву сироватку;
- якщо ви знаходилися за кермом автомобіля - не намагайтеся вести машину самостійно. Після укусу з'являється запаморочення, що може призвести до аварії.

Після укусу категорично забороняється:

- піддаватися паніці. Хвилювання стимулює прискорення серцевого ритму, що сприяє швидкому проникненню отрути в кров. Дихайте повільно і глибоко;
- накладати на уражену кінцівку джгут;
- робити надрізи в місці укусу або припікати ранки;
- обколювати місце укусу розчином марганцевокислого калію (марганцівки) або господарського мила;
- вживати алкоголь;
- займатися фізичною працею.